

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

පස්ගොඩ ප්‍රාදේශීය සභාවේ 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය, එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය මෙහෙයුම් ප්‍රකාශනය, ශුද්ධ වත්කම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය, මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරු ද ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්වලින් සමන්විත 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 1987 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 172 (1) උපවගන්තිය සහ 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 10 (1) උප වගන්තිය සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154 (1) ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.6 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට පස්ගොඩ ප්‍රාදේශීය සභාවේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ පරිච්ඡේදයට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.6 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මා මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් තත්ත්වගණනය කළ මතයක් පළ කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබා ගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ පරිච්ඡේදයට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

ප්‍රාදේශීය සභාවේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශවයන් විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16 (1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව ප්‍රාදේශීය සභාවේ වාර්ෂික හා කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇති වන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබා දීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇති විය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මකභාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනා ගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදු වන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදු වන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදු වන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභරිමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම් අගයන ලදී.

හැකි තාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කල ප්‍රාදේශීය සභාවේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකි වන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, ප්‍රාදේශීය සභාව ක්‍රියාකර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව.

1.5 වෙනත් තෛතික අවශ්‍යතා පිළිබඳ වාර්තාව

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ පහත සඳහන් අවශ්‍යතාවයන් සම්බන්ධයෙන් විශේෂ ප්‍රතිපාදන ඇතුළත් වේ.

- (අ) 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 6 (i) (ඇ) (iii) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව ප්‍රාදේශීය සභාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉකුත් වර්ෂය සමඟ අනුරූප වේ.
- (ආ) 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 6 (i) (ඇ) (iv) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව ඉකුත් වර්ෂයේදී මා විසින් සිදුකරන ලද නිර්දේශයන් ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත්ව ඇත.

1.6 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.6.1 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සභාවට අයත් බුද්දේනාගම ප්‍රජා ශාලාවේ වටිනාකම රු.මිලියන 1.1 ක් අඩුවෙන් ගිණුම්ගත කර තිබුණි.	පරීක්ෂණ සටහන් මගින් ප්‍රාග්ධනික කර නිවැරදි කරන බව.	ප්‍රජා ශාලාවේ නිවැරදි වටිනාකම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට ඇතුළත් කළ යුතුය.
(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ක්‍රියාත්මක කර තිබුණු කළුකර දශකය ඒකාබද්ධ ග්‍රාමීය සංවර්ධන වැඩ සටහන යටතේ ගෙවිය යුතු රු.මිලියන 0.55 ක පරිපාලන වියදම් ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.	පරීක්ෂණ සටහන් මගින් නිවැරදි කරන බව.	නිවැරදි වටිනාකමට වියදම් උපවිත පදනමින් ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ඇ) කඩකාමර බදුදීම වෙනුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ ලද රු.මිලියන 6.56 ක එක්වත් මුදල්, තැන්පතුචක් ලෙස ගිණුම්ගත නොකර සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආදායම් ලෙස ගිණුම්ගත කර තිබුණි.	එකඟ වන බව.	එක්වත් මුදල් තැන්පතුචක් (විලම්භීත ආදායමක්) ලෙස ගිණුම් තැබිය යුතුය.
(ඈ) සභාව වෙත පවරා ගෙන තිබුණු කඩකාමරයකට අදාළ රු.මිලියන 0.83 ක එක්වත් මුදල්, ලැබිය යුතු එක්වත් මුදල් ලෙස ගිණුම්ගත කිරීමෙන් ලැබිය යුතු එක්වත් ගිණුම එම ප්‍රමාණයෙන් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.	2025 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කිරීමේදී නිවැරදි කරන බව.	ලැබිය යුතු එක්වත් මුදල ගිණුම් මගින් නිවැරදි කළයුතුය.

1.6.2 නොසැසඳූ පාලන ගිණුම්

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන ගිණුම් විෂයයන් 02 කට අදාළ ශේෂයන් හා ඊට අදාළ උපයෝගී ලේඛනවල දැක්වෙන ශේෂයන් අතර රු.40,000 ක වෙනසක් පැවතුණි.	ලේඛන යාවත්කාලීන කිරීමට කටයුතු කරන බව.	අදාළ ශේෂවල වෙනස්කම් සසඳා ගිණුම් නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

1.6.3 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
ස්ථාවර වත්කම් ලේඛන, යාවත්කාලීන කරන ලද හිඟ ආදායම් ලේඛන ඉදිරිපත් නොකිරීම නිසා එකතුව රු.මිලියන 29.12 ක් වූ ගිණුම් විෂයන් 04 ක ශේෂ විගණනයේ දී සතුටුදායක ලෙස පරීක්ෂා කිරීමට නොහැකි විය.	ලේඛන නිවැරදි කරමින් පවතින බව.	ගිණුම් ශේෂවල නිරවද්‍යතාව පරීක්ෂා කිරීමට අදාළ ලිඛිත සාක්ෂි විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා සභාවේ පුනරාවර්තන වියදම ඉක්මවූ පුනරාවර්තන ආදායම රු.මිලියන 25.70 ක් වූ අතර, ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ පුනරාවර්තන වියදම ඉක්ම වූ පුනරාවර්තන ආදායම රු.මිලියන 12.72 ක් විය.

2.2 ආදායම් පරිපාලනය

2.2.1 ඇස්තමේන්තුගත ආදායම්, බිල් කළ ආදායම්, රැස් කළ ආදායම් හා හිඟ ආදායම්

ලේකම්වරයා විසින් ඉදිරිපත් කළ තොරතුරු අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයට හා ඉකුත් වර්ෂයට අදාළව ඇස්තමේන්තුගත ආදායම්, බිල් කළ ආදායම්, රැස් කළ ආදායම් හා හිඟ ආදායම් පිළිබඳ තොරතුරු පහත දැක්වේ.

ආදායම් ප්‍රභවය	ඇස්තමේන්තුගත ආදායම	2024			දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු හිඟය	2023			දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු හිඟය
		බිල් කළ ආදායම	රැස් කළ ආදායම	දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු හිඟය		බිල් කළ ආදායම	රැස් කළ ආදායම	දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු හිඟය	
		රු.	රු.	රු.		රු.	රු.	රු.	
(i) බදු	2,387,030	2,399,352	2,450,486	211,472	2,956,600	2,282,625	2,532,302	262,606	
(ii) කුලී	10,485,680	9,995,002	9,697,533	756,044	9,846,960	9,712,368	9,929,263	458,575	
(iii) බලපත්‍ර ගාස්තු	951,100	1,163,711	1,289,711	8,000	751,200	1,104,040	1,165,478	134,000	
(iv) වෙනත් ආදායම්	7,575,080	9,055,042	8,780,385	1,063,168	7,445,650	11,037,144	10,991,448	788,511	
	21,398,890	22,613,107	22,218,115	2,038,684	21,000,410	24,136,177	24,618,491	1,643,692	

2.2.2 ආදායම් රැස්කිරීමේ කාර්යසාධනය

සභාවේ ආදායම් රැස්කිරීමේ කාර්යසාධනය සම්බන්ධ නිරීක්ෂණ පහත දැක්වේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) වරිපනම් හා බදු		
(i) 1987 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 134(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව දියුණු කළ ප්‍රදේශ ලෙස හඳුනාගෙන ප්‍රකාශයට පත්කර වසර 2 ½ කට අධික කාලයක් ගතවී තිබුණද සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් දේපල තක්සේරු කර වරිපනම් අය කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	තක්සේරු නිලධාරීන් ඉල්ලා සිටි තොරතුරු සම්බන්ධව පළාත් පාලන සභාකාර කොමසාරිස්තුමාට ලිඛිතව දැනුම්දී ඇති බව.	කඩිනමින් දේපල තක්සේරු කර වරිපනම් බදු අයකිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ii) සමාලෝචිත වර්ෂයේදී අක්කර බදු අයකිරීමේ ප්‍රගතිය සියයට 20 ක් වැනි අඩු අගයක් ගෙන තිබුණු අතර, වර්ෂය ආරම්භයට රු.97,206 ක් වූ හිඟ අක්කර බදු ශේෂය වර්ෂය අවසානයට රු.99,672 ක් දක්වා වර්ධනය වී තිබුණි.	අයකර ගත නොහැකි ශේෂය කපා හැරීමට ආණ්ඩුකාරතුමාට යොමුකර ඇති අතර හිඟ මුදල් අයකර ගැනීමට කටයුතු කරන බව.	හිඟ අක්කර බදු කඩිනමින් අයකර ගැනීම සඳහා විධිමත් වැඩ පිළිවෙලක් සකස් කර ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.
(iii) සභා බලප්‍රදේශයේ පවත්වාගෙන යනු ලබන ව්‍යාපාර ආයතන 41 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා රු.මිලියන 0.06 ක ව්‍යාපාර බදු ගෙවා නොතිබුණු නමුත්, මේ සම්බන්ධයෙන් ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 150(4) වගන්තිය ප්‍රකාරව බදු අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	හිඟ මුදල් අයකර ගැනීමට කටයුතු කරන බව.	හිඟ ආදායම් නිශ්චිත කාලයක් තුළ අයකර ගැනීම සඳහා විධිමත් වැඩ පිළිවෙලක් සකස් කර ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.

(ආ) කුලී

සභාව සතු වෙළෙඳ සංකීර්ණ 07 හි කඩ කාමර 47 කින් රු.821,672 ක හිඟ කඩ කුලී (දඩ ගාස්තු සමඟ) ආදායමක් අයවිය යුතුව පැවතුණු අතර ඉන් රු.5,000ට වැඩි ශේෂ වටිනාකම රු.799,076 ක් විය.	තක්සේරු වටිනාකම් සඳහා ගැනුම්කරුවන් එකඟ නොවීමත් කඩ කාමර තුනක් සඳහා දීර්ඝ කාලීනව ගෙවීම් පැහැර හැරීමත් බව.	හිඟ ආදායම් නිශ්චිත කාලයක් තුළ අයකර ගත යුතු අතර බදු නොගෙවන කඩ හිමියන් සම්බන්ධව නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.
--	--	--

(ඇ) වෙනත් ආදායම්

පළාත් සභාවේ ප්‍රධාන ලේකම්වරයාගෙන් හා අනෙකුත් බලධාරීන්ගෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය වෙනුවෙන් ලැබිය යුතුව තිබූ උසාවි දඩ රු.මිලියන 0.15 ක් හා මුද්දර ගාස්තු රු.මිලියන 12.06 ක් විය.	අයවිය යුතු හිඟ මුදල් අයකර ගැනීමට කටයුතු කරන බව.	හිඟ ආදායම් නිශ්චිත කාලයක් තුළ අයකර ගැනීම සඳහා විධිමත් වැඩ පිළිවෙලක් සකස් කර ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.
---	--	--

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 පනතින් පවරා ඇති කාර්යයන් ඉටු කිරීම

ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 3 වන වගන්තිය යටතේ මහජන සෞඛ්‍ය, පොදු උපයෝගීතා සේවා සහ පොදු මංමාවත් පිළිබඳ කාරණා විධිමත් කිරීම හා පාලනය කිරීම, ජනතාවගේ සුඛ විභරණය, පහසුව හා සුභසාධනය යන සභාව විසින් ඉටු කළයුතුව තිබුණු කර්තව්‍යයන් ඉටු කිරීම පිළිබඳව නිරීක්ෂණය වූ කරුණු පහත දැක්වේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 1987 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 126 (viii)(ඉ) වගන්තිය ප්‍රකාරව කටයුතු කර සභා බලප්‍රදේශය තුළ සිදු කරනු ලබන ඉදිකිරීම් සම්බන්ධයෙන් බලපත්‍ර නිකුත් කර ගාස්තු අය කිරීමට අදාළ විධිවිධාන ඇතුළත් අතුරු ව්‍යවස්ථා පනවා ගැනීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් කටයුතු කර නොතිබුණි.	කෙටුම්පත පළාත් පාලන කොමසාරිස්තුමා වෙත යොමු කර ඇති බව.	අතුරු ව්‍යවස්ථා කඩිනමින් පනවා ගෙන සභාවට ආදායම් උත්පාදනය කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

- (ආ) සභා බලප්‍රදේශයේ රැස් කරන කසළ සුදුසු ඉඩමක් ලබා සුදුසු ඉඩමක් කඩිනමින් කළමනාකරණය සඳහා විධිමත් වැඩ ගැනීමට කටයුතු කරමින් ලබාගෙන නිශ්චිත කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ කසළ පිළිවෙලක් සකස් කර නොතිබුණු අතර, පවතින බව. කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.
- එක්රැස් කරන නොදිරන කසළ බොරලම්පොත සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ භූමියට බැහැර කර මසකට පමණ වරක් පස්වලින් යට කිරීම සිදුකර තිබුණි. එම භූමිය අවට දුර්ගන්ධය පැතිරයාම, ජල මූලාශ්‍ර අපවිත්‍රවීම හා වසංගත රෝග පැතිර යාමේ අවදානමක් පවතින බව නිරීක්ෂණය වූ අතර, මාතර දිස්ත්‍රික් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරී කාර්යාලය මගින් උක්ත ඉඩම කසළ කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතියක් පවත්වාගෙන යාම සඳහා නිර්දේශ නොකරන බව 2025 වර්ෂයේදී දන්වා තිබුණි.

3.2 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 1987 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 154(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව ප්‍රාදේශීය සභාවක සීමාවන් ඇතුළත වූ යම් ඉඩමක් විකිණීමෙන් ලත් මුදලින් සියයට එකකට සමාන බද්දක් ප්‍රාදේශීය සභාව වෙත ගෙවිය යුතු වුවද පස්ගොඩ ප්‍රාදේශීය සභා බලප්‍රදේශයේ සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ විකුණූ ඉඩම් කැබලි 07 ක් වෙනුවෙන් සියයට 1 ක බදු මුදල් අය නොකිරීම නිසා සභා අරමුදලට රු.මිලියන 0.09 ක පාඩුවක් සිදුවී තිබුණි.	වෙන්දේසි කිරීමක් නොවන බැවින් සියයට 1 ක ගාස්තු අයකර නොමැති බව.	ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 154(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව සභාවට ලැබිය යුතු බදු මුදල් කඩිනමින් අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) 2021 ජූලි 08 දිනැති ගැසට් පත්‍රය මගින් ප්‍රසිද්ධ කරන ලද 1978 අංක 41 දරන නාගරික සංවර්ධන අධිකාරී පනතෙහි III කොටසෙහි 28 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව සංවර්ධන බලපත්‍ර ලබා ගැනීමකින් තොරව සභා බලප්‍රදේශයට අයත් නාගරික සහ නාගරික නොවන සීමාව තුළ සිදුකර තිබුණු අනවසර ඉදිකිරීම් 16 ක් ඉකුත් සහ සමාලෝචිත වර්ෂවලදී සභාව විසින් හඳුනාගෙන තිබුණද එම ඉදිකිරීම් සම්බන්ධයෙන් ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.	එම ඉදිකිරීම් නිවැරදිකර ගන්නා ලෙස ලිපි මගින් දැනුම් දී ඇති බව.	සභා බල ප්‍රදේශයේ පවතින අනවසර ඉදිකිරීම් නීත්‍යානුකූල කර ගැනීමට කටයුතු කළයුතු අතර අනවසර ඉදිකිරීම් මුල් අවස්ථාවේදී ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂණ මගින් හඳුනාගෙන නීතිමය කටයුතු කළ යුතුය.

3.3 වත්කම් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සභාවට අයත් අක්කර 17 ක් පමණ වූ ඉඩම් කැබලි 19 ක් සම්බන්ධයෙන් හිමිකම් ඔප්පු ලබාගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	එකඟ වන බව.	හිමිකම් ඔප්පු ලබා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) 2015 දෙසැම්බර් 30 දිනැති අංක 2016/01 දරන මුදල් කොමිෂන් සභා චක්‍රලේඛයේ 1.1.2 වගන්තිය අනුව නිරවුල් හිමිකම් පවතින ඉඩම්වල පමණක් ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම කළයුතු වුවත්, සභාව විසින් බොරලම්පොත කසළ කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය පිහිටි ඉඩම පවරා ගැනීමකින් තොරව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.මිලියන 2.21 ක් වැයකර කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකර තිබුණි.	සම්පූර්ණ ඉඩම ප්‍රාදේශීය සභාව වෙත පවරා ගැනීමට කටයුතු කරන බව.	ඉඩම කඩිනමින් නිරවුල් කර සභාවට පවරා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

3.4 ප්‍රසම්පාදන කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සභා කාර්යාලයෙහි පළමු මහල ඉදිකිරීම පළමු අදියර වෙනුවෙන් රු.මිලියන 38.1 ක ගිවිසුම් ගත වටිනාකමට කොන්ත්‍රාත්කරු තෝරා ගෙන තිබුණද, ගිවිසුම් ගත පරිදි ඉදිකිරීම් සිදු නොකර රු.මිලියන 12.65 ක වැඩ කොටස් පමණක් ඉටු කර තිබුණි. නැවත වරක් මෙම ගොඩනැගිල්ලේ දෙවන අදියරේ ඉදිකිරීම් කටයුතු සඳහා මිල ගණන් කැඳවීමේදී ඉහත කී කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් රු.මිලියන 46 ක මිලගණන් ඉදිරිපත් කර තිබුණු අතර, ප්‍රසම්පාදන කමිටු සාමාජිකයෙකු විසින්, පළමු අදියරේදී ඉදිකිරීම් කටයුතු අත්හැර දැමීම හා බිම් මහලට හානි වන පරිදි කටයුතු කිරීම මත ඔහු වෙත කොන්ත්‍රාත්තුව පිරිනැමීමට එකඟතාවය පළකර නොතිබියදී, තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුව විසින්, එකී කොන්ත්‍රාත්කරු පළමු අදියරේ ඉදිකිරීම් හොඳින් ඉටු කළ බව සදොස් ලෙස දක්වමින් 2006 රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 7.11 ඡේදයෙහි සඳහන් විධිවිධානවලට අනුකූල නොවන පරිදි නිර්දේශ ලබාදී තිබුණි.	කොවිඩ් වසංගතය හා ආර්ථික අර්බුදය නිසා ගිවිසුම එකඟතාවයෙන් අවලංගු කළ බව හා තාක්ෂණ ඇගයීම් කමිටු නිර්දේශය සලකා බලා ප්‍රසම්පාදන තීරණය ගත් බව.	ප්‍රසම්පාදන තීරණ ගැනද සලකා තීරණය ක්‍රියාත්මක කළ යුතු අතර, කොන්ත්‍රාත්කරුගේ කාර්යසාධනය පිළිබඳ CIDA ආයතනය දැනුවත් කළ යුතුය.

(ආ) එම කොන්ත්‍රාත්කරු පළමු අදියරේ ඉදිකිරීම් පැහැර හැරීම සම්බන්ධයෙන් 2006 රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 8.11.1 හි සඳහන් විධිවිධාන අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.	කොවිඩ් වසංගතය හා රජයේ ප්‍රසම්පාදන ආර්ථික අර්බුදය නිසා මාර්ගෝපදේශ ගිවිසුම එකඟතාවයෙන් සංග්‍රහය ප්‍රකාරව අවලංගු කළ බව හා කටයුතු කළ යුතුය. තාක්ෂණ ඇගයීම් කමිටු නිර්දේශය සලකා බලා ප්‍රසම්පාදන තීරණය ගත් බව.
--	---

3.5 මානව සම්පත් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සේවක සංඛ්‍යා සැලැස්ම අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසන් දිනට කාරක සභාවේ තනතුරුවල අතිරික්තතා 23 ක් පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.	අනුමත කර ගැනීම සඳහා පළාත් පාලන කොමසාරිස් වෙත අයදුම්පත් යොමුකර ඇති බව.	කාර්ය මණ්ඩලය අවශ්‍යතාව පිළිබඳ සමාලෝචනයක් සිදුකර අතිරික්ත තනතුරු සම්බන්ධව සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.